

Kúria

végzése

Az ügy száma: Bfv.I.416/2024/7.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Csák Zsolt, a tanács elnöke
Dr. Kardos Andrea, előadó bíró
Dr. Gimesi Ágnes, bíró
Dr. Schmidt Péter, bíró
Dr. Tuba István Krisztián, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2024. december 3.
Az ügy tárgya: költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények
Terhelt: Terhelt1 és társai (Terhelt1 I. rendű)
Első fok: Nyíregyházi Járásbíróság, 19.B.432/2021/46., ítélet, tárgyalás,
2023. március 16.
Másodfok: Nyíregyházi Törvényszék, 4.Bf.200/2023/6., ítélet, nyilvános ülés,
2023. október 13.
Az indítvány előterjesztője: Terhelt1 I. rendű terhelt védője
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt Terhelt1 és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a Terhelt1 I. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Nyíregyházi Járásbíróság 19.B.432/2021/46. számú és a Nyíregyházi Törvényszék mint másodfokú bíróság 4.Bf.200/2023/6. számú ítéletét Terhelt1 I. rendű terhelt vonatkozásában hatályában fenntartja.

Felhívja a Nyíregyházi Törvényszéket, hogy a 4.Bf.200/2023/6. számú ítélet jogerősítő záradékát a egyéb érdekelt1 jogi személy tekintetében törölje, és a másodfokú ítélet jogi személyre vonatkozó rendelkezése vonatkozásában a másodfellebbezési jogot biztosítsa.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye. Ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

[1] **I.** A Nyíregyházi Járásbíróság a 2023. március 16. napján kihirdetett 19.B.432/2021/46. számú ítéletével Terhelt1 I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki költségvetési csalás bűntettében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 396. § (1) bekezdés a) pont és (4) bekezdés b) pont]. Ezért az I. rendű terheltet 2 év szabadságvesztésre és 500 napi tétel pénzbüntetésre ítélte, valamint 6 évre eltiltotta a gazdasági társaság vezetése foglalkozás gyakorlásától. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 50.000 forintban állapította meg. A szabadságvesztés végrehajtását 5 év próbaidőre felfüggesztette. A szabadságvesztés végrehajtása esetére rendelkezett a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról, továbbá a pénzbüntetés meg nem fizetése esetére annak átváltoztatásáról. Döntött a egyéb érdekelt1 jogi személy bankszámláira elrendelt zár alá vétel feloldásáról, a lefoglalt bűnjelekről, továbbá a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Az ellentétes irányú fellebbezések alapján eljáró Nyíregyházi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2023. október 13. napján meghozott 4.Bf.200/2023/6. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet Terhelt1 I. rendű terhelt tekintetében megváltoztatta. Az I. rendű terhelt cselekményét a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont 1. és 2. fordulata szerint minősítette, az I. rendű terheltet a gazdasági társaság vezető tisztviselője foglalkozástól tekintette eltiltottnak. A egyéb érdekelt1 jogi személlyel szemben 2.000.000 forint pénzbírságot szabott ki, egyúttal mellőzte a zár alá vétel feloldására vonatkozó rendelkezést. Egyebekben az I. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.

[3] A jogerős ítéleti tényállás lényege a következő {elsőfokú ítélet [17]-[59] bekezdés és másodfokú ítélet [59]-[65] bekezdés}:

[4] Terhelt1 I. rendű terhelt 2014. évben a számlabefogadó egyéb érdekelt1 ügyvezetője, jelenleg is az.

[5] tanú1 IV. rendű terhelt hosszú évekre visszamenőleg baráti viszonyban volt tanú2 V. rendű terhelttel, így a bűncselekmény elkövetésének idején is, 2014. évben. A IV. rendű és az V. rendű terheltek 2014. évben aktívan részt vettek egy olyan szervezett módon működő bűnelkövetői csoport tevékenységében, mely azzal foglalkozott, hogy előre eltervezett módon, rendszeres haszonszerzés céljából, konkrétan meg nem határozott számú piaci szereplőkkel történő megegyezés alapján, gazdasági társaságok részére fiktív számlákat bocsátott ki munkaerő kölcsönzésről azért, hogy a számlákat befogadó társaságok vagyoni előnyhöz jussanak azáltal, hogy a munkavállalók utáni járulékokat nem fizetik meg, illetve a fiktív számlákat az esedékesen benyújtott áfa bevallásaikba beállították és levonásba

helyezték, amivel az állami költségvetést megtévesztették és ezzel vagyoni hátrányt okoztak az állami költségvetésnek.

[6] A IV. rendű és az V. rendű terheltek szerepe ezen cégcsoport működtetésében az volt, hogy a fiktív számlák ellenértékét, melyeket a megrendelők a számlakibocsátó cégek bankszámlájára átutaltak, készpénzben felvették, vagy általuk erre felkért személyekkel felvetették, majd visszajuttatták a megrendelők részére. Erre azért volt szükség, hogy az esetleges későbbi hatósági ellenőrzések során az átutalásokra hivatkozással bizonyítani lehessen, hogy az átutalások alapjaként feltüntetett számlák valós tartalmúak voltak, ezáltal a később – a bevallások benyújtásával – elkövetendő bűncselekmény-sorozat leplezését előre biztosítsák, ezáltal segítve azt.

[7] A fiktív számlákat kibocsátó társaságok ügyvezetői közül egyéb érdekelt³, terhelt² IX. rendű terhelt, terhelt³ X. rendű terhelt, egyéb érdekelt⁴ és egyéb érdekelt⁵ csak névleg voltak az egyes társaságok ügyvezetői, valós ügyvezetői tevékenységet nem láttak el, a gazdasági társaságok ügyvezetését egy ezeddig azonosítatlan személyi kör látta el.

[8] A névleges ügyvezetői tevékenységet ellátó személyek feladata abban merült ki, hogy aláírták a cégek üzletrész átruházási szerződéseit, mellyel átvették a társaságok üzletrészeit, igény esetén aláírták azon üzletrész adásvételi szerződéseket, amelyek szerint üzletrészüket tovább adták más személyek részére, aláírták a egyéb érdekelt¹-vel készült, valótlan tartalmú munkaerő kölcsönzési szerződéseket és előre aláírták a társaságok készpénzfelvételi bizonylatait tartalmazó csekkfüzeteket, melyekben összegek nem szerepeltek és azokat a cégeket valójában irányító személy(ek) részére átadták. Végso soron a csekkfüzetek tanú² V. rendű terhelthez kerültek, aki azokat átadta a bankszámlákról látra szóló csekkfüzettel pénzt felvevő terheltek részére, majd a felvett pénzösszegekkel együtt vissza is vette tőlük.

[9] egyéb érdekelt³, terhelt² IX. rendű terhelt, terhelt³ X. rendű terhelt, egyéb érdekelt⁴ és egyéb érdekelt⁵ valamennyien tudták azt, hogy ténylegesen nem látnak el ügyvezetői tevékenységet és tudták azt is a körülmények alapján, hogy a társaságok nem végeznek valós munkaerő kölcsönzési tevékenységet, viszont fiktív számlákat bocsátanak ki tevékenységük során.

[10] terhelt⁴ VII. rendű terhelt ügyvezetői tevékenységet látott el egy eddig ismeretlen személy megbízásából az cég¹-ben, mely gazdasági társaság munkaerő kölcsönzésről valótlan tartalmú számlákat bocsátott ki ügyvezetősége alatt és ezt követően is a egyéb érdekelt¹ irányába.

[11] terhelt⁵ XI. rendű és terhelt⁶ XII. rendű terheltek tanú¹ és tanú² ismerősei voltak.

[12] A cégcsoport működésével tanú¹ IV. rendű terhelt és társai: tanú² V. rendű, terhelt⁴ VII. rendű, terhelt⁷ VIII. rendű terheltek tisztában voltak azzal és tudták azt, hogy tényleges munkaerő kölcsönzési tevékenységet egyik cég sem végzett, az egyes számlakibocsátó gazdasági társaságok fiktív számlákat bocsátanak ki és azok kizárólag a magyar költségvetést károsító cselekmények érdekében szükségesek a megrendelők számára.

[13] Terhelt¹ I rendű terhelt, a egyéb érdekelt¹ ügyvezetője 2014. év januárjában elhatározta azt, hogy a egyéb érdekelt¹ költségeit és adófizetési kötelezettségét csökkenteni fogja úgy, hogy valótlan tartalmú számlákat szerez be munkaerő kölcsönzésről és azokat a cég könyvelésébe és adóbevallásaiba beállíttatja.

[14] terhelt⁸ II. rendű terhelt a egyéb érdekelt¹ munkaügyi vezetője volt 2014. szeptember végéig, terhelt⁹ III. rendű terhelt, a egyéb érdekelt¹ munkaügyi előadója volt a vádbeli időszakban. Az ő feladataik közé tartozott többek között Terhelt¹ elhatározásának megfelelően azon, a egyéb érdekelt¹ által foglalkoztatott munkavállalói kör meghatározása,

akiket valóttanul a munkaerőkölcsonzó cégek munkavállalójaként tüntettek fel és fiktíven, azokon keresztül foglalkoztattak vissza 2014. évben.

[15] A valóttan tartalmú számlákat kibocsátó társaságok bérszámfejtési feladatait (a cég2 kivételével) a cég3, ezen belül terhelt10 VI. rendű terhelt végezte, aki 2008.10.28-tól 2016.05.09-ig terjedő időszakban volt a társaság ügyvezetője. terhelt10 VI. rendű terhelt a megbízásainak körülményei alapján tisztában volt azzal, hogy valójában nem az általa bérszámfejtett cégek gyakorolják az egyes munkavállalók feletti munkáltatói jogokat, a cégek ez irányú tevékenysége tehát fiktív, a bérszámfejtéssel ugyanakkor segítséget nyújt a bűncselekmény-sorozat elkövetéséhez, mivel a szakszerűen összeállított iratanyag az esetleges hatósági ellenőrzések megghiúsításához és a egyéb érdekelt1 vagyoni előnyének megtartásához szükséges.

[16] A egyéb érdekelt1 székhelye 2014. évben cím31 „A” épület alatt volt, így a cég a gazdasági tevékenységhez kötődő adóbevallásait az adóhatóság székhely szerint illetékes nyíregyházi képviselőre nyújtotta be havi rendszerességgel (2014. év: február 20., március 20., április 22., május 20., június 20., július 21., augusztus 21., szeptember 22., október 20., november 20., december 22., 2015. év január 20. napja). A bevéllásokat Terhelt1 1. rendű terhelt írta alá ügyvezetőként.

[17] Terhelt1 I. rendű terhelt felvette a kapcsolatot egy, a számlakibocsátó bűnözői kört képviselő személlyel, akivel megállapodott abban, hogy úgynevezett „stróman” személyek néven nyilvántartott cégek felhasználásával, szervezeten fiktív számlákat bocsát ki a egyéb érdekelt1 irányába a munkaerő kölcsönzésről. Terhelt1 I. rendű terhelt, a kft. munkaügyi vezetése és ismeretlen társa tisztában voltak azzal, hogy a munkaerő-kölcsönzés ténylegesen nem valósult meg, a munkáltatói jogokat a régi és az új alkalmazottak felett továbbra is a egyéb érdekelt1 gyakorolja, a számlák a fizetendő áfa csökkentését szolgálják.

[18] Terhelt1 I. rendű terhelt a egyéb érdekelt1 képviselőjeként valóttan tartalmú munkaerő kölcsönzési szerződéseköt kötött a következő cégekkel az alábbi időpontokban:

- a cég4-vel 2013. április 29-én, melyet terhelt7 VIII. rendű terhelt képviselt, a cég2-vel 2013. november 29-én, melyet terhelt2 IX. rendű terhelt képviselt és az cég5-vel 2013. november 29-én, melyet terhelt3 X. rendű terhelt képviselt a szerződések aláírása során – ezen társaságoktól 2014. év januárjában fogadott be fiktív számlákat a egyéb érdekelt1,
- az cég1-vel 2014. január 31-én, melyet terhelt4 VII. rendű terhelt képviselt a szerződés aláírása során – e társaságtól 2014. év februárjától augusztusig terjedő időszakban fogadott be fiktív számlákat a egyéb érdekelt1,
- a egyéb érdekelt5 által képviselt cég6-vel 2014. augusztus 29-én, melytől 2014. év szeptembertől novemberig fogadott be fiktív számlákat a egyéb érdekelt1

[19] A valóttan munkaerő kölcsönzési tevékenység keretein belül 160 fő munkavállalót vett igénybe a egyéb érdekelt1

[20] A egyéb érdekelt1 a fiktív számlák ellenértékét az azokat kibocsátó cégek bankszámláira átutalta, majd az összegeket azonnal, avagy egy-két nap elteltével a cégekhez egyáltalán nem köthető személyek vették fel készpénzben a IV. rendű és az V. rendű terheltek utasításainak megfelelően az alábbiak szerint:

- a cég4 esetében a IV. rendű és a XI. rendű terheltek,
- a cég2 esetében a IV. rendű terhelt és a VII. rendű terheltek,
- az cég5 esetében az V. rendű és a XI. rendű terheltek,
- az cég1 esetében a IV. rendű, a XI. rendű és a XII. rendű terheltek,
- a cég6 esetében a XII. rendű terhelt vettek fel készpénzt a cégek bankszámláiról.

[21] Ezen pénzfelvevő személyek mind ismerősi/baráti viszonyban álltak az V. rendű és a IV. rendű terheltekkel, valamint közvetve, vagy közvetlenül egymást is ismerték.

[22] tanú2 V. rendű terhelt koordinálta a pénzfelvevő terhelteket (IV. rendű, XI. rendű, XII. rendű, VII. rendű terhelteket) és határozta meg azt a készpénzfelvevételeket végrehajtó terheltek, így IV. rendű, XI. rendű és XII. rendű terheltek számára, hogy mikor és mennyi összeget vegyenek fel készpénzben az egyes cégek bankszámlájáról, illetve maga V. rendű terhelt is vett fel komoly összegeket. Az ehhez szükséges látra szóló csekkfüzeteket az V. rendű terhelt adta át a készpénzfelvételt végrehajtó terheltek számára, mely csekkfüzetek előre ki voltak töltve.

[23] A készpénzfelvételt végrehajtó terheltek a körülmények alapján alappal következtethettek arra, hogy bűncselekmény elkövetésében vesznek részt.

[24] A kívülálló személyek közreműködésével végrehajtott pénzfelvételhez olyan bankot választottak az elkövetők, amely látra szóló csekkfüzet bemutatása mellett bárki számára lehetővé tette akár igen nagy összegű készpénz felvételét is.

[25] A IV. rendű terhelt megállapodott az V. rendű terhelttel és egy ezidáig azonosításra nem került személlyel abban, hogy az ő szerepe a készpénz felvétele és visszajuttatása lesz a bűncselekményben. A pénzfelvevők a felvett készpénzt átadták a IV. rendű és V. rendű terheltek részére, akik ezután a pénzt készpénzben visszajuttatták a egyéb érdekelt1 részére.

[26] terhelt8 II. rendű és terhelt9 III. rendű terheltek Terhelt1 I. rendű terhelt iránymutatásait hajtották végre és szándékegységben azzal nyújtottak segítséget a bűncselekmény elkövetéséhez, hogy meghatározták a munkaerőkölcsönzőn keresztül foglalkoztatandó korábbi munkavállalók személyi körét, kapcsolatot tartottak a számlakibocsátó társaságok ügyintézőivel, elektronikus úton megküldték részükre a bérszámfejtéshez szükséges munkavállalói adatokat és jelenléti íveket.

[27] A II. rendű és III. rendű terheltek a körülmények alapján tisztában voltak azzal, hogy a munkaerő-kölcsönzés ténylegesen nem valósult meg, csupán papíron történik a munkavállalók visszafoglalkoztatása, majd újabb és újabb cégekhez történő átjelentése, illetve az új munkavállalók felvétele, így a munkaerő-kölcsönző cégek által kiállított és a egyéb érdekelt1 által befogadott számlák valótlan tartalmúak, egyúttal az állami költségvetés megtévesztését szolgálják. Felismerték azt is, hogy tevékenységükkel a bűncselekmény-sorozathoz segítséget nyújtanak, mivel az általuk készített okiratok és nyilvántartások az esetleges hatósági ellenőrzés megghiúsításához és a egyéb érdekelt1 vagyoni előnyének megtartásához szükségesek.

[28] A egyéb érdekelt1 áfa bevallásaiban szerepeltette, levonásba helyezte azon valótlan tartalmú számlákat, melyeket a cég4, a cég2, az cég5, az cég1 és a cég6 bocsátott ki.

[29] A valótlan tartalmú számlák befogadásával, levonásba helyezésével, ezáltal pedig a valótlan tartalmú áfa bevallások benyújtásával az I. rendű terhelt és társai megsértették az Áfa törvény (2007. évi CXXVII. tv.) 120. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltakat és az állami költségvetésnek 2014. február 20. napjától 2014. december 22. napjáig terjedő időszakban mindösszesen 34.697.247 forint vagyoni hátrányt okoztak, mely az adóigazgatási eljárás során megterült úgy, hogy azt a egyéb érdekelt1 térítette meg saját bevételeiből.

[30] A II. rendű terhelt 2014 januárjától 2014 decemberéig összesen 31.268.031 forint erejéig, a III. rendű terhelt 34.697.247 forint erejéig, a VI. rendű terhelt 34.697.247 forint erejéig nyújtottak segítséget a bűncselekmény elkövetéséhez mindhárom terhelt rendszeres haszonszerzés céljából, mivel a bűncselekményt valamennyi terhelt üzletszerűen követte el.

[31] **II. 1.** A bíróság jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozat ellen Terhelt I. rendű terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 649. § (1) bekezdésére hivatkozással.

[32] Indokolásában nem vitatta, hogy az I. rendű terhelt vagyoni hátrányt okozott, azonban a cselekmény nem üzletszerűen elkövetett, ugyanis nem irányult haszonszerzésre. Érvelése szerint az I. rendű terhelt a munkaerő-kölcsönzés kapcsán létrejött szerződéseket jóhiszeműen kötötte, azt pedig semmi sem igazolja, hogy az I. rendű terhelt a szerződéskötéskor tudta, hogy a munkaerő-kölcsönző cégek illegálisan működnek, így bűnössége megállapítására nem kerülhetett volna sor. Kiemelte, hogy az elsőfokú ítélet szerint az I. rendű terhelt a munkavállalók létszámát a jelentős pályázati, illetve egyéb támogatások érdekében kívánta 250 fő alá csökkenteni és a gazdasági társaságot kedvezőbb feltételek mellett működtetni, mely nem azonos a haszonszerzési célzattal. Ennek hiányában önmagában a hasonló jellegű bűncselekmények többszöri elkövetése sem elegendő az üzletszerűség minősítő körülményének megállapításához. Megjegyezte azt is, hogy az I. rendű terhelt az adóigazgatási eljárás során megfizette az okozott vagyoni hátrányt és bírságot, így az adóhiányt hétszeres mértékben térítette meg.

[33] Álláspontja szerint a megállapított tényállásból és a végrehajtás módjából nem vonható le következtetés arra sem, hogy az I. rendű terhelt bünszövetségben, a bűnözésre irányuló tervszerűséggel és szervezettséggel valósította volna meg a terhére rótt cselekményt, részéről a bűncselekmények elkövetésében való kifejezett vagy hallgatólagos megállapodás sem volt. Utalt arra is, hogy a bünszövetségről szóló IV. számú Büntető Elvi Döntés már nem hatályos, a bíróságokra nézve kötelező ereje nincs, az abban leírtak nem mindenben irányadók.

[34] Mindezek alapján indítványozta a jogerős ítélet megváltoztatását, az I. rendű terhelt tekintetében a bünszövetségben és üzletszerű elkövetés mellőzését, és a cselekmény Btk. 396. § (3) bekezdése szerinti minősítését. Indítványt tett emellett a büntetés enyhítésére, az I. rendű terhelttel szemben pénzbüntetés kiszabására is.

[35] **2.** A Legfőbb Ügyészség BF.462/2024/2. számú átiratában az I. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványát részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

[36] Indokai szerint az I. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján kizárólag abban a részében vizsgálható érdemben, amely a bünszövetség és az üzletszerű elkövetés törvénysértő megállapítását állítja.

[37] Az irányadó tényállás szerint az I. rendű terhelt a saját munkavállalóival, a II. rendű és III. rendű terhelttel, valamint a fiktív munkaerő-kölcsönzésről kiállított számlákat szolgáltató bűnözői kört képviselő ismeretlen személlyel és annak büntársaival előzetesen megállapodott a törvényi egység keretébe tartozó több, szándékos részcselekmény tervszerű, szervezett elkövetésében, melyek közül több részcselekmény befejezésére is sor került. Az I. rendű terhelt e személyek segítségével szerezte be a fiktív munkaerő-kölcsönzésről kiállított számlákat, és helyezte jogosulatlanul levonásba ezek áfa tartalmát az adóhatósághoz benyújtott havi áfa bevallásaiban. Mindezek alapján az I. rendű terhelt cselekményében – a Btk. 459. § (1) bekezdés 2. pontjára, valamint a bünszövetségről szóló IV. számú Büntető Elvi Döntésre figyelemmel – a bünszövetség minősítő körülményének megállapításához megkívánt kritériumok maradéktalanul megvalósultak.

[38] E vonatkozásban utalt arra is, hogy – ellentétben az I. rendű terhelt védőjének hivatkozással – a bünszövetségről szóló IV. számú Büntető Elvi Döntés az I. rendű terhelt terhére rótt cselekmények elbírálása idején is hatályos, annak tartalma az eljáró bíróság számára kötelezően alkalmazandó volt, figyelemmel a bíróságok szervezetéről és

igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 195. § (1)-(3) bekezdéseiben írtakra és a BH 2018.69. számú eseti döntésben foglaltakra.

[39] Az üzletszerűség megállapítását ugyancsak törvényesnek tartotta figyelemmel arra, hogy az I. rendű terhelt a egyéb érdekelt költségeinek és adófizetési kötelezettségének csökkentése végett, mintegy 11 hónapon keresztül, havonta ismétlődően követte el a cselekményt. A befogadott valótlan tartalmú számlák áfa tartalmának jogosulatlan levonásba helyezésével az állami költségvetésnek vagyoni hátrányt okozott, ezzel az általa képviselt cég részére jogellenes módon hasznót biztosított.

[40] Figyelemmel arra, hogy a bűncselekmény minősítése törvényes és egyéb büntető anyagi jogszabálysértés sem állapítható meg, a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában írt felülvizsgálati ok álláspontja szerint nem áll fenn. Megjegyezte azonban azt is, hogy az I. rendű terhelttel szemben kiszabott büntetés a védő által sérelmezett minősítő körülmények hiányában sem lenne törvénysértő.

[41] Rámutatott ugyanakkor arra, hogy a másodfokú bíróság az ítéletét a egyéb érdekelt vonatkozásában – a Jsztb. 21/A. § (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel – tévesen látta el jogerősítési záradékkal.

[42] Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet [153]-[154] bekezdéséből egyértelműen kiderül, hogy a járásbíróság a jogi személlyel szemben a Jsztb. 18. § (1) bekezdés c) pontja alapján a pénzbírság alkalmazását mellőzte, azonban ez a döntése a rendelkező részben nem jelent meg. Mivel a másodfokú bíróság a jogi személlyel szemben pénzbírságot alkalmazott, a egyéb érdekelt jogi személy esetében a másodfokú ítélet a Jsztb. 21/A. § (2) bekezdés a) pontja értelmében nem emelkedett jogerőre, ezért arra az I. rendű terhelt tekintetében lefolytatandó, Jsztb. 24. § (2) bekezdése szerinti felülvizsgálati eljárás sem terjedhet ki.

[43] Mindezek alapján azt indítványozta, hogy a Kúria a jogerős ítéletet Terhelt I. rendű terhelt tekintetében hatályában tartsa fenn, egyúttal hívja fel a Miskolci Törvényszéket a egyéb érdekelt jogi személy tekintetében a jogerősítési záradék hatályon kívül helyezésére és a másodfokú ítélet jogi személyre vonatkozó rendelkezése tekintetében a másodfellebbezési jog biztosítására.

[44] 3. Az I. rendű terhelt védője a Legfőbb Ügyészség átiratára észrevételt tett, melyben a felülvizsgálati indítványát változatlanul fenntartotta.

[45] Kiemelte, hogy az I. rendű terhelt vagyona a egyéb érdekelt több telephelye, a cég7 több ingatlanvagyona, a céghez tartozó csirketelepek, feldolgozók és boltok, a családjában az egy főre eső havi jövedelem pedig 500.000 forint, melyekből egyértelműen megállapítható, hogy a cselekménye nem irányult haszonszerzésre, nem üzletszerűen elkövetett. Emellett ismét hangsúlyozta, hogy tervszerűség és szervezettség hiányában a bünszövetség megállapítására sem kerülhet sor. Egyetértett ugyanakkor azzal, hogy a egyéb érdekelt jogi személy részére szükséges a másodfellebbezési jog biztosítása.

[46] **III.** Az I. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítvány részben a törvényben kizárt, részben alaptalan.

[47] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, melynek a Be. 648. § a)-d) pontjai alapján csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen van helye a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt; eljárási szabálysértés miatt; az Alkotmánybíróság vagy nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv határozata alapján; továbbá a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától való eltérés esetén.

[48] A törvény a Be. 649. §-ában tételesen felsorolja azokat az okokat, amelyekre hivatkozással e rendkívüli jogorvoslat igénybe vehető. A felülvizsgálatot megalapozó büntető

anyagi jogsértéseket a Be. 649. § (1) bekezdése, az eljárási szabálysértéseket e törvényhely (2) bekezdése határozza meg.

[49] A Be. 652. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati indítványban meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati indítvány irányul, valamint az indítvány előterjesztésének okát és célját.

[50] A Kúria a Be. 659. § (5) bekezdése alapján a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott okok alapján bírálhatja felül.

[51] A védő a felülvizsgálati indítványban anyagi jogszabálysértésre hivatkozott, azonban a Be. 649. § (1) bekezdésében foglalt egyik konkrét okot sem hívta fel annak ellenére, hogy a Be. 652. § (1) bekezdése alapvető tartalmi követelményeként írja elő, hogy a felülvizsgálati indítványban meg kell jelölni az indítvány előterjesztésének okát és célját. Ezért a Kúria – a következetes gyakorlatának megfelelően – az indítványt a tartalma szerint vizsgálta meg.

[52] 2. A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét. Ehhez képest a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja akkor teszi lehetővé a felülvizsgálatot, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést. Az I. rendű terhelt védőjének érvelése részben az I. rendű terhelt bűnösségének, részben az üzletszerűség és bűnszövetségben elkövetés minősítő körülményének törvénysértő megállapítását kifogásolta.

[53] A felülvizsgálat az ügydöntő határozat jogi és nem ténybeli hibáinak az orvoslására szolgál, ezért mindkét felülvizsgálati ok esetében irányadóak azon törvényi rendelkezések, melyek szerint a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható [a Be. 650. § (2) bekezdés]; a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó, a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye [Be. 659. § (1) bekezdés].

[54] Az irányadó tényállás az ítélet egészében és tartalmilag vizsgálandó (BH 2015.216.I.). Éppen ezért a tényálláshoz tartoznak mindazok a történeti tények, amelyeket az ítélet megállapított, függetlenül attól, hogy ítéletszerkesztési hiba folytán a bíróság esetlegesen nem a történeti tényállásban rögzítette, hanem az indokolás más részében, így a bizonyítékok értékelése vagy a jogi indokolás körében (BH 2016.163.III.).

[55] Amennyiben a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéleti tényállást kiegészítette, illetve helyesbítette, a tényállás – ahogy jelen ügyben is – ezekkel a kiegészítésekkel, illetve helyesbítésekkel irányadó a felülvizsgálati eljárásban (BH 2011.385.); a jogkövetkeztetések – így a bűnösség vagy a jogi minősítés megállapításának – helyessége pedig kizárólag az ezzel összhangban álló tényekre alapítható (BH 2004.102., BH 2023.5.).

[56] A felülvizsgálati eljárásban a tényállás mellett az a mérlegelő tevékenység is támadhatatlan, amely annak megállapításához vezetett. Ebből következően a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. A felülvizsgálatban tehát nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének megkérdőjelezésére, a bizonyítékok felülmérlegelésére, és ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint – a minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül – a kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.

[57] A jogerős ítéletben rögzített tényállás nem változtatható meg, a felülvizsgálati indítvány nem irányulhat arra, hogy a Kúria a bizonyítékok eltérő értékelésével a jogerős ítéletben foglalttól eltérő tényállást állapítson meg.

[58] A kifejtettek alapján a felülvizsgálatban nem vehetők figyelembe az irányadó tényállással ellentétes azon védői állítások, miszerint az I. rendű terhelt nem állapotodott meg senkivel bűncselekmények elkövetésében, és jóhiszeműen, az érintett gazdasági társaságok illegális működéséről nem tudva kötötte meg a munkaerő-kölcsönzésre irányuló szerződéseket. A jogerős ítélet indokolása az I. rendű terhelt vallomásának ismertetése körében valóban tartalmazza azt, hogy az I. rendű terhelt a munkavállalók létszámát a jelentős pályázati és egyéb támogatások révén elérhető kedvezőbb feltételek érdekében csökkentette. Egyértelmű azonban, hogy ezt a terhelti állítást az eljáró bíróságok nem fogadták el és a tényállásban ilyen tartalmú megállapítást nem tettek. Így a Be. 650. § (2) bekezdésébe és a Be. 659. § (1) bekezdésébe ütköző védői hivatkozások a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerinti okból a felülvizsgálat érdemi lefolytatására nem vezethetnek.

[59] 3. Az I. rendű terhelt védője a bünszövetség és az üzletszerű elkövetés minősítő körülményének megállapítását is kifogásolta, mely a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján bírálendő el.

[60] 3.1. Az üzletszerűség fogalmát a Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pontja határozza meg. Ennek alapján üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik.

[61] Az üzletszerűség megállapításának tehát két konjunktív feltétele van: egyrészt az azonos vagy hasonló bűncselekmények elkövetése (tárgyi oldal), másrészt pedig a rendszeres haszonszerzésre törekvés (alanyi oldal).

[62] A törvényi fogalom-meghatározásból következően általában több bűncselekmény elkövetése alapján kerülhet sor az üzletszerűség megállapítására, azonban nem kizárt az sem, hogy egyetlen bűncselekmény alapozza meg az üzletszerűséget, feltéve, hogy az elkövető rendszeres haszonszerzésre törekedve több bűncselekmény elkövetését határozta el (BH 2011.92. II.).

[63] A következetes ítélkezési gyakorlat szerint a költségvetési csalás bűncselekménye vonatkozásában az üzletszerűség megállapításának nem akadálya az, hogy a bűncselekmény törvényi tényállásán belül értékelésre kerülő különböző elkövetési magatartások törvényi egységet alkotnak (BH 2015.59.II.).

[64] A rendszeres haszonszerzésre törekvés az elkövető célzatára utal. Az üzletszerűség megállapítható akkor is, ha e célzat nem realizálódik; vagyis, ha az elkövető nem jut hozzá az általa remélt vagyontárgyakhoz, anyagi javakhoz, illetve, ha ténylegesen nem tesz szert haszonra. Nem feltétele az üzletszerűség megállapíthatóságának az sem, hogy a bűnözés legyen az elkövető egyetlen keresetforrása. Elégséges, ha a bűncselekményeket azért valósítja meg, hogy ily módon jövedelmét rendszeresen kiegészítse (BH 2015.59.).

[65] Az üzletszerűségnek nem feltétele, hogy az elkövető a cselekményével megszerzett haszonnal saját maga rendelkezze. Rendszeres haszonszerzésre törekszik az is, aki cselekményeit más személy haszná, vagyoni gyarapodása érdekében követi el (BH 2012.146.II.).

[66] Az üzletszerű elkövetés megállapíthatósága szempontjából a bűncselekmény rendszerességének és nem annak kell jelentőséget tulajdonítani, hogy az elkövető az egyes bűncselekmények révén milyen mértékű előnyre tesz szert (BH 2015.212.II.).

[67] Rendszeres a haszonszerzésre törekvés, ha az elkövető az ugyanolyan, vagy hasonló jellegű bűncselekmények véghezvitelét jövedelemszerző forrásnak tekinti. Ebből a szempontból az a döntő, hogy a cselekmények elszigeteltek, alkalmoszerűek-e vagy azokat a rendszeres haszonra törekvés – mint életmód – összekapcsolja-e. Az üzletszerűség kapcsán pedig – a folytatólágossággal ellentétben – nem a rövid időközönként való elkövetésnek,

hanem a rendszerességnek van jelentősége, így az ismétlődésig eltelt idő hossza önmagában véve közömbös (BH 2011.160., BH 2012.5. BH 2013.265.).

[68] Az eljáró bíróságok a tényállásban rögzítették mindazokat a tényeket, amelyek alapján az I. rendű terhelt tekintetében megalapozott következtetés vonható az üzletszerűség valamennyi ismérére.

[69] Az irányadó tényállás szerint Terheltl I. rendű terhelt a egyéb érdekeltl vezető tisztségviselőjeként hosszabb időn keresztül, csaknem egy éven át fogadott be ténylegesen meg nem valósult munkaerő-kölcsönzésről szóló fiktív számlákat az ügyvezetése alatt gazdasági társaság adófizetési kötelezettségének csökkentése érdekében. A egyéb érdekeltl a számlák ellenértékét a kibocsátó cégek bankszámláira átutalta, mely összegeket a IV. rendű és V. rendű terhelt készpénzben visszajuttatta a kft. részére. Az I. rendű terhelt a 2014. február 20. napjától 2014. december 22. napjáig havonta benyújtott áfa bevallásokban a számlákat szerepeltette és jogosulatlanul levonásba helyezte, mellyel az állami költségvetésnek 34.697.247 forint vagyoni hátrányt okozott.

[70] Így a rendszeres haszonszerzés, illetve az arra való törekvés megvalósult, hiszen a – törvényi egységbe tartozó – cselekményekkel okozott vagyoni hátrány az I. rendű terhelt, illetőleg a egyéb érdekeltl oldalán jogtalan haszonként jelentkezett.

[71] Mivel az üzletszerűség minősítő körülményének mind a tárgyi, mind az alanyi felételei fennállnak, e minősítő körülmény megállapítására törvényesen került sor.

[72] 3.2. A Btk. 459. § (1) bekezdés 2. pontjában foglalt értelmező rendelkezés szerint bünszövetség akkor létesül, ha két vagy több személy bűncselekményeket szervezeten követ el, vagy ebben megállapodik, és legalább egy bűncselekmény elkövetését megkísérlik, de nem jön létre bűnszervezet.

[73] A bünszövetségről a Legfelsőbb Bíróság IV. számú Büntető Elvi Döntése adott iránymutatást, ami – a védő álláspontjával szemben – az egyező anyagi jogi szabályozás alapján továbbra is helytálló {BH 2018.69., Kúria Bfv.I.1.545/2022/10., indokolás [48] bekezdés, Bhar.II.479/2023/22., indokolás [95] bekezdés}.

[74] A bünszövetség lényege a bűncselekmények – azaz egynél több bűncselekmény – szervezett elkövetése, vagyis magának a bűnözésnek a megszervezése. A bünszövetség törvényi fogalma legalább két olyan elkövetőt feltételez akár tettesi, akár részesi minőségben, akik a bűncselekményeket szervezeten követik el vagy ebben előzetesen megállapodnak. A törvény az elkövetés időtartamát illetően követelményt nem támaszt, az viszont feltétel, hogy az elkövetők legalább egy bűncselekmény elkövetését megkíséreljék. A megállapodásnak nem szükséges valamennyi cselekményre, azok részleteire kiterjedőnek lennie, hanem elegendő a hallgatóságos, de félreérthetetlenül ismétlődő bűnözésre irányuló magatartás is (BH 2017.253.I.).

[75] Az értelmező rendelkezés bűncselekmények elkövetésére utal, ugyanakkor a következetes ítélkezési gyakorlat szerint a bünszövetség megállapítása nem kizárt olyan esetben, amikor az elkövetők két vagy több cselekmény megvalósítását határozzák el és kezdik meg, vagy fejezik be, de a cselekményeik törvényi egységet alkotnak (BH 2015.215.), vagy ha az elkövetők úgy valósítanak meg több bűncselekményt, hogy azok természetes egységbe tartoznak (BH 2018.244.).

[76] Az irányadó tényállás szerint:

- az I. rendű terhelt megállapodott egy fiktív munkaerő-kölcsönzésről kiállított számlákat szolgáltató bűnözői kört képviselő ismeretlen személlyel arról, hogy a valótlan szerződések alapján ténylegesen meg nem valósult munkaerő-kölcsönzési tevékenységről kiállított számlákat a egyéb érdekeltl befogadja;

- a II. rendű és a III. rendű terhelt az I. rendű terhelt iránymutatásainak megfelelően az érintett személyeket valótlanul a munkaerő-kölcsönző cégek munkavállalójaként tüntették fel,
- a IV. rendű terhelt elvégezte az ehhez kapcsolódó bérszámfejtési feladatokat;
- az I. rendű terhelt a fiktív munkaerő-kölcsönzésről kiállított számlákat az áfa bevallásaiban szerepeltette és jogosulatlanul levonásba helyezte;
- a egyéb érdekelt1 által a fiktív számlák ellenértékeként átutalt összeget a IV. rendű és az V. rendű terhelt, továbbá az utasításainak megfelelően a VII. rendű, XI. rendű, és a XII. rendű terhelt vette fel készpénzben,
- a pénzfelvételhez olyan bankot választottak, amely látra szóló csekkfüzet bemutatása mellett bárki számára lehetővé tette akár igen nagy összegű készpénz felvételét is;
- ezeket az összegeket a IV. rendű és V. rendű terhelt a kft. részére visszajuttatta.

[77] Jelen esetben a vázolt körülmények alapján nem kétséges, hogy az I. rendű terhelt részvételével működő elkövetői kör megállapodása költségvetést károsító bűncselekmények több hónapon át tartó szervezett elkövetésére irányult, majd ennek alapján a meghatározott munkamegosztás szerint a bűncselekmény ténylegesen meg is valósult.

[78] Ennélfogva a bünszövetségben elkövetés megállapítása is helyes, a jogerős ügydöntő határozat tehát törvényesen minősítette az I. rendű terhelt irányadó tényállásban írt magatartását a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és a (4) bekezdés b) pont 1. és 2. fordulata szerint minősülő költségvetési csalás büntetnének.

[79] Az I. rendű terhelt bűncselekményének bűncselekmény törvénysértő megállapítása, téves minősítés vagy anyagi jogszabálysértés hiányában önmagában a kiszabott büntetés neme és mértéke felülvizsgálat tárgya nem lehet. Így nem vizsgálható, hogy a bíróság a büntetés kiszabása során a Btk. 80. § (1) bekezdésének előírásait vagy a büntetés-kiszabás során értékelhető tényezőkről szóló 56/2007. BK vélemény iránymutatásait miként vette figyelembe (BH 2019.158.II., BH 2016.264.II.).

[80] 4. A Kúria osztotta a Legfőbb Ügyészség álláspontját arra nézve is, hogy a egyéb érdekelt1 jogi személy vonatkozásában a másodfokú ítélet nem emelkedett jogerőre.

[81] 4.1. A jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről szóló 2001. évi CIV. törvény (a továbbiakban Jszbt.). 24. § (1) bekezdése alapján felülvizsgálatnak az ítélet jogi személyre vonatkozó rendelkezése ellen a Be. 649. § (2)-(5) bekezdésében meghatározott eseten kívül akkor van helye, ha a jogi személlyel szemben az intézkedés alkalmazására, annak mellőzésére, az intézkedés alkalmazására irányuló indítvány elutasítására vagy az eljárás jogi személlyel kapcsolatos részének megszüntetésére a büntető anyagi jog, vagy e törvény szabályainak megsértése miatt került sor.

[82] A Jszbt. 24. § (2) bekezdés 1. mondata kimondja, hogy ha a felülvizsgálatnak azon vádlott vonatkozásában van helye, akire tekintettel a jogi személlyel szemben intézkedést alkalmaztak, a felülvizsgálat kiterjed az ítélet jogi személyre vonatkozó rendelkezésére is.

[83] Amennyiben a büntetőeljárás során a jogi személlyel szemben intézkedés alkalmazásának lehet helye, a Be. rendelkezéseit a Jszbt.-ben meghatározott eltérésekkel kell értelemszerűen alkalmazni [Jszbt. 7. § (2) bekezdés].

[84] Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumat, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

[85] A Jszt. jogalkotói indokolása szerint „a törvény kiindulási alapként kezeli azt a tételt, hogy a jogi személy sajátos büntetőjogi felelőssége főszabályként nem önálló, hanem származékos: büntetőjogi szankcionálására – a törvényben meghatározott kivételekkel – csak akkor nyílik lehetőség, ha van olyan természetes személy, akivel szemben büntetőeljárást lehet folytatni, és e természetes személy hagyományos értelemben vett büntetőjogi felelősségéhez kapcsolható a jogi személy büntetőjogi szankcióval sújtása.

[86] Ebből következik, hogy a büntetőeljárás a természetes személlyel szemben folyik, az eljárásnak a természetes személy az alanya, így a jogi személlyel szemben a hagyományos értelemben vett büntetőeljárás nem folyik: a jogi személy az eljárásban nem terhelt, vele szemben nyomozást elrendelni, folytatni, megszüntetni, vádat emelni, vádemelés helyett más ügyészi jogkörbe tartozó szankciót alkalmazni nem lehet. A jogi személy a büntetőeljárásban főszabályként annak a természetes személynek az eljárási helyzetét osztja, akire tekintettel a jogi személlyel szemben az intézkedés szükségessége, lehetősége felmerül: ha e természetes személy terhelt elleni büntetőeljárás bármilyen okból megszűnik, a büntetőeljárás a jogi személlyel kapcsolatban sem folyhat tovább.”.

[87] A Jszt. 2. § (1) bekezdése szerint jogi személlyel szemben az e törvényben meghatározott intézkedések a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényben és – a 2013. július 1-jét megelőzően elkövetett bűncselekmények vonatkozásában – a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvényben meghatározott szándékos bűncselekmény elkövetése esetén alkalmazhatók, ha a bűncselekmény elkövetése a jogi személy javára előny szerzését célozta vagy eredményezte, vagy a bűncselekményt a jogi személy felhasználásával követték el, és a bűncselekményt a jogi személy

a) vezető tisztségviselője vagy a képviselőre feljogosított tagja, alkalmazottja, illetve tisztségviselője, cégvezetője, valamint felügyelőbizottságának tagja, illetve ezek megbízottja a jogi személy tevékenységi körében követte el,

b) tagja vagy alkalmazottja a jogi személy tevékenységi körében követte el, és a vezető tisztségviselő, a cégvezető, illetve a felügyelőbizottság irányítási vagy ellenőrzési kötelezettségének teljesítése a bűncselekmény elkövetését megakadályozhatta volna.

[88] Ha az ügyészség a jogi személlyel szemben intézkedés alkalmazását indítványozza, a bíróság ítéletében

a) a jogi személlyel szemben intézkedést alkalmaz,

b) az indítványt elutasítja, vagy

c) az intézkedés alkalmazását mellőzi, ha az a jogi személyre nézve méltánytalan hátrányt jelentene [Jszt. 18. § (1) bekezdés].

[89] A Jszt. 20. § (1) bekezdése szerint az elsőfokú bíróság ítéletének jogi személyre vonatkozó rendelkezése ellen az ügyészség, valamint a jogi személy érdekében eljáró ügyvéd és a törvényes képviselő jogosult fellebbezésre, ez utóbbiak csak a jogi személlyel szemben alkalmazott intézkedéssel kapcsolatos ítéleti rendelkezés vagy az ítélet indokolása ellen.

[90] A fellebbezés az ügydöntő határozat jogerőre emelkedését abban a részben függeszti fel, amelyet a fellebbezés folytán eljáró bíróság felülbírál. Az ügydöntő határozat részlegesen emelkedik jogerőre, ha van olyan rendelkezése, amelyet a fellebbezés folytán eljáró bíróság nem bírál felül (Be. 457. §).

[91] Ha a fellebbezés a 2. §-ban meghatározott bűncselekmény vádlottját érinti, a másodfokú bíróság hivatalból dönt az ítélet jogi személyre vonatkozó rendelkezéséről is [Jszt. 20. § (4) bekezdés]. Ebben az esetben az elsőfokú ítélet a jogi személy vonatkozásában jogerősítő záradékkal nem látható el.

[92] Felülbírálati tilalomként a Jszbt. 20. § (5) bekezdése előírja, hogy az ítéletnek a jogi személlyel szembeni intézkedés alkalmazására irányuló indítványt elutasító, az intézkedés alkalmazását mellőző, vagy az eljárás jogi személlyel kapcsolatos részének megszüntetésére vonatkozó rendelkezése nem bírálható felül, amely ellen nem fellebbeztek.

[93] A Jszbt. 20. § (2) és (3) bekezdése értelmében amennyiben a fellebbezés kizárólag az ítéletnek a jogi személlyel szemben alkalmazott intézkedésre vonatkozó rendelkezése ellen irányul, a másodfokú bíróság az ítéletnek csak ezt a részét bírálja felül, ugyanakkor ilyen esetben is felülbírálja a fellebbezéssel nem érintett Jszbt. 2. §-ában meghatározott bűncselekmény és annak vádlottja vonatkozásában a Be. 590. § (5) bekezdésében foglaltakat.

[94] A Kúria korábbi határozatában megállapította: a jogi személy érdekében eljáró ügyvédtől eltérő a jogi személy törvényes képviselője által meghatalmazott képviselő eljárási pozíciója, ebben az esetben lényegében a terhelti pozícióhoz hasonló eljárási helyzetben lévő jogi személynek a joggyakorlása nyilvánul meg {BH 2022. 290., [24] bekezdés}.

[95] Amennyiben az elsőfokú ítélet ellen kizárólag a jogi személlyel szemben alkalmazott intézkedésre vonatkozó rendelkezés ellen jelentettek be fellebbezést, a Jszbt. 2. §-ában meghatározott bűncselekmény és annak vádlottja tekintetében a felülbírálatra – a jogi személynek a természetes személyhez kapcsolódó, származékos büntetőjogi felelősségből, valamint a terheltéhez hasonló eljárásjogi pozíciójából fakadóan – a Be. 590. § (9) bekezdésében foglalt rendelkezés az irányadó. Ebből következően ebben az esetben a fellebbezéssel nem érintett vádlott vonatkozásában beáll az elsőfokú bíróság ítéletének részjegereje (457. §).

[96] A harmadfokú eljárásra vonatkozóan a Jszbt. 21/A. § (1) bekezdése előírja, hogy ha a másodfokú bíróság ítélete ellen a Be. 615. §-a szerint fellebbeztek, a harmadfokú bíróság a megtámadott másodfokú ítéletnek a jogi személyre vonatkozó rendelkezését hivatalból felülbírálja, ha a 2. §-ban meghatározott bűncselekményre vonatkozó rendelkezést is felülbírálja.

[97] A Jszbt. ugyanakkor biztosítja másodfokú ítéletnek a jogi személyre vonatkozó rendelkezése elleni önálló fellebbezés lehetőségét is, egyúttal meghatározza, hogy mi tekinthető a harmadfokú eljárás megnyílására okot adó ellentétes döntésnek.

[98] Eszerint a jogi személyre vonatkozó rendelkezés ellen akkor kerülhet sor másodfellebbezés bejelentésére, ha a másodfokú bíróság

a) olyan jogi személlyel szemben alkalmazott intézkedést, akivel szemben az elsőfokú bíróság az ügyészség intézkedés alkalmazására irányuló indítványát elutasította, az intézkedés alkalmazását mellőzte, vagy az eljárás jogi személlyel kapcsolatos részét megszüntette,

b) olyan jogi személlyel szemben utasította el az ügyészség intézkedés alkalmazására irányuló indítványát, mellőzte az intézkedés alkalmazását, vagy szüntette meg az eljárás jogi személlyel kapcsolatos részét, amellyel szemben az elsőfokú bíróság intézkedést alkalmazott,

c) olyan jogi személlyel szemben alkalmazott intézkedést, akivel szemben az elsőfokú bíróság ítélete nem tartalmazott rendelkezést [Jszbt. 21/A. § (2) bekezdés].

[99] A Jszbt. nem tartalmaz eltérő szabályt arra nézve, ha a másodfellebbezés kizárólag a jogi személyre vonatkozó rendelkezést érinti. Ilyen esetben a harmadfokú eljárásban a Jszbt. 2. §-ában meghatározott bűncselekmény és annak vádlottja tekintetében a felülbírálat terjedelmére – a kifejtetteknek megfelelően – a Be. 618. § (3) bekezdése az irányadó.

[100] 4.2. Jelen ügyben a Nyíregyházi Járási Ügyészség a 2021. július 28. napján benyújtott B.5048/2017/150. számú vádiratában a egyéb érdekelt1 jogi személlyel szemben a Jszbt. 6. §-a alapján pénzbírság kiszabására tett indítványt.

[101] A vádirat a Jszbt. 13. § (2) bekezdésében meghatározott adatokat – így a jogi személynek a bírósági nyilvántartásban történő azonosítására alkalmas adatait, a jogi személy érdekében eljáró ügyvéd, valamint a törvényes képviselő adatait, a vád tárgyát képező bűncselekmény és a jogi személlyel szembeni intézkedés alkalmazhatóságát alátámasztó körülmények pontos leírását, valamint az indítványt arra, hogy a bíróság a jogi személlyel szemben a Jszbt. szerinti intézkedést alkalmazzon – tartalmazta.

[102] Az ügyészség az indítványát ezt követően nem vonta vissza, azt a perbeszédében is fenntartotta (19.B.432/2021/46. számú jegyzőkönyv 4. oldal).

[103] A Jszbt. 18. § (1) bekezdése szerint az ítélet és az ügydöntő végzés

a) rendelkező része

aa) a jogi személynek a bírósági nyilvántartásban történő azonosítására alkalmas adatait,

ab) a jogi személlyel szemben alkalmazott intézkedést, az erre irányuló indítvány elutasítását, az intézkedés alkalmazásának mellőzését, vagy – ha e törvény másként nem rendelkezik – az eljárás jogi személlyel kapcsolatos részének megszüntetését,

b) indokolása az eljárás tárgyát képező bűncselekmény és a jogi személy kapcsolatának bíróság által megállapított, a döntés alapjául szolgáló tényét és körülményeit is tartalmazza.

[104] Az elsőfokú bíróság ennek ellenére az ügyész indítványáról az ítélet rendelkező részében nem döntött, ugyanakkor az indokolás [153]-[154] bekezdésében – utalva a Jszbt. 18. § (1) bekezdés c) pontjára – az intézkedés alkalmazásának mellőzése mellett érvelt. Indokai szerint a egyéb érdekelt1-vel szemben az intézkedés Jszbt. 2. §-ában meghatározott feltételei fennállnak, azonban a jogi személy az adóigazgatási eljárásban a vagyoni hátrány hétszeresét fizette meg, így rá nézve méltánytalan hátrányt jelentene a pénzbírság alkalmazása.

[105] Az elsőfokú ítélettel szemben az ügyészség az I. rendű terhelt és a egyéb érdekelt1 terhére fellebbezést jelentett be: az I. rendű terhelttel szemben a szabadságvesztés végrehajtása felfüggesztésének mellőzése, közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabása végett, a egyéb érdekelt1-vel szemben pedig pénzbírság kiszabása és a zár alá vétel fenntartása iránt. Az ítélet ellen az I. rendű terhelt védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan a büntetés enyhítése érdekében élt jogorvoslattal. A jogi személy érdekében eljáró ügyvéd a nyilatkozata megtételére három munkanapot fenntartott, majd nem jelentett be fellebbezést.

[106] A másodfokon eljáró Nyíregyházi Törvényszék a egyéb érdekelt1-vel szemben 2.000.000 forint pénzbírságot alkalmazott. Kifejtette, hogy a jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedéseknek nem csak az a célja, hogy a jogi személytől a bűncselekmények követése útján szerzett vagyoni előnyt elvonja, hanem az is, hogy a további jogsértéseket megelőzze. Nem értett egyet azzal az elsőbírői érveléssel, hogy a vagyoni hátrány megtérítése mellett a pénzbírság kiszabása méltánytalan hátrányt jelentene a kft.-re nézve, ugyanis a cég jelenleg is gazdasági tevékenységet folytat, megfelelő likviditással rendelkezik, a pénzbírság nem veszélyezteti a további működését.

[107] Jelen esetben tehát megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság a egyéb érdekelt1 jogi személy vonatkozásában előterjesztett, pénzbírság alkalmazására irányuló ügyészi indítványról nem rendelkezett, ugyanis az ítélet rendelkező része sem az intézkedés alkalmazásáról, sem az ügyészi indítvány elutasításáról, sem pedig az intézkedés alkalmazásának mellőzéséről nem tartalmaz döntést.

[108] Ezt követően a másodfokú bíróság a jogi személlyel szemben pénzbírságot alkalmazott, mely ellentétes döntésnek minősül, azonban e rendelkezése ellen nem biztosította a Jszbt. 18. § (1) bekezdés c) pontja szerinti másodfellebbezési jogot és

törvénysértően állapította meg, hogy a másodfokú ítélet 2023. október 13. napján a jogi személyt érintő részében is jogerőre emelkedett.

[109] A felülvizsgálat elsődleges tárgyi feltétele, hogy kizárólag a bíróság jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen vehető igénybe. Mivel a másodfokú bíróság ügydöntő határozata nem emelkedett jogerőre, a jogi személy vonatkozásában a Jsztb. 24. § (2) bekezdés 1. mondata szerinti felülvizsgálati eljárás lefolytatásának törvényi feltételei nem állnak fenn.

[110] A Be. 462. § 1. mondata szerint a bíróság a jogerősítési záradékot és a véglegessé válási záradékot indítványra vagy hivatalból kijavíthatja vagy pontosíthatja, ha ezt az utóbb felmerült körülmények szükségessé teszik.

[111] Jogerősségi záradékkal tévesen ellátott bírósági határozattal szemben nincs helye felülvizsgálatnak, a záradékot az alapügyben eljáró bíróság hatályon kívül helyezheti (BH 2015.151.).

[112] **IV.** Mindezek alapján a Kúria a megtámadott határozatot – a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen, a Be. 655. § (2) bekezdése szerinti összetételben – a Be. 662. § (1) bekezdése alapján Terhelt I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

[113] Felhívta a Nyíregyházi Törvényszéket, hogy a 4.Bf.200/2023/6. számú ítélet jogerősítő záradékát a egyéb érdekelt jogi személy tekintetében törölje, és a másodfokú ítélet jogi személyre vonatkozó rendelkezése vonatkozásában a másodfellebbezési jogot biztosítsa.

[114] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[115] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdés első fordulata pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételt előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2024. december 3.

Dr. Csák Zsolt s.k. a tanács elnöke, Dr. Kardos Andrea s.k. előadó bíró, Dr. Gimesi Ágnes s.k. bíró, Dr. Schmidt Péter s.k. bíró, Dr. Tuba István Krisztián s.k. bíró